

Για μερικούς ανθρώπους «Υπάρχει ακόμα χρόνος να κατεβάσουμε τους διακόπτες του δικού μας Τσέρνομπιλ»

Media: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Page: 66

Published at: 29-04-2022

Author: Surface: 861.69 cm² Circulation: 5230

Subjects:

Για μερικούς ανθρώπους το ένστικτο της εξερεύνησης είναι στο DNA τους. Ο Ντέιβιντ Ατένμπορο, ο κορυφαίος παραγωγός ντοκιμαντέρ φυσικής ιστορίας με πολλές εμβληματικές σειρές στο ενεργητικό του («Life on Earth», «The Living Planet», «The Private life of Plants», «Life of Birds», «The Blue Planet», «Life in Gold Blood» κ.ά.) και εκατομμύρια θεατές σε όλο τον κόσμο, από πολύ μικρός παρατηρούσε τον φυσικό κόσμο, ολόγυρά του «σε μια κατάσταση έκστασης». Μόλις 11 ετών, τριγυρούσε με το ποδήλατό του ανατολικά από το Λέστερ της κεντρικής Αγγλίας βρίσκοντας ασβεστολιθικά πετρώματα, ανακάλυπτε όστρακα θαλάσσιων πλασμάτων και παηγύριζε στη σκέψη ότι ήταν ο πρώτος που τα αντικρίζει.

Για επτά δεκαετίες ταξίδεψε σε απομακρυσμένα σημεία του πλανήτη, από το Βόρνεο, τη Νέα Γουινέα, τη Μαγδασκάρη, την Παραγουάη, μέχρι την Αρκτική και την Ερυθρά Θάλασσα για να κινηματογραφήσει παρθένα μέρη, φέρνοντας στα σπίτια μας λαμπερές θάλασσες, τεράστια δάση, απέραντα βουκοτόπια, παγωμένα τοπία, άγρια ζώα, υπέροχα θαλάσσια είδη, πολύχρωμα πτηνά. Και στη διοίκηση όμως δεν τα πήγε άσχημα, ως στέλεχος και διευθυντής στο Τηλεοπτικό Τμήμα του BBC, στα τέλη της δεκαετίας του 1960 αρχώς του 1970, συντελώντας στην καθιέρωση της έγχρωμης τηλεόρασης στη Βρετανία και ανανεώνοντας το πρόγραμμα με σειρές όπως το «Πτάμενο Τσίρκο» των Monty Python.

«Ιππότης» από το 1985, φέτος υποψήφιος για Νόμπελ Ειρήνης, από κοινού με το IPBES «για τις προσπάθειές του να διδάξει και να προστατεύσει τη φυσική βιοποικιλότητα της Γης», ο 95χρονος σερ δεν επαναπαύεται στις δόξες του: με τα βιβλία του, την ιστοσελίδα και τις δράσεις του βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα για τη διάσωση του πλανήτη. Ετσι και στο τελευταίο του βιβλίο «Η ζωή στον πλανήτη μας. Η μαρτυρία μου και ένα όραμα για το μέλλον», που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη (μετάφρ. Μυρτώ Καλοφωλιά), κρούει για μια ακόμη φορά τον κώδωνα κινδύνου, προσπαθεί να αφυπνίσει και να μας φέρει προ των ευθυνών, συλλογικά και ατομικά, πολίτες, κοινωνίες και κράτη.

Από την εισαγωγή κιόλας, ο διάσημος φυσιοδίφης με το μο-

Ντέιβιντ Ατένμπορο

«Υπάρχει ακόμα χρόνος να κατεβάσουμε τους διακόπτες του δικού μας Τσέρνομπιλ»

ΤΗΣ ΠΑΡΗΣ ΣΠΙΝΟΥ

ναδικό χάρισμα του αφηγητή, ξεκαθαρίζει πως «Πλέον είμαστε όλοι κάτοικοι του Πρίπιατ. Ζούμε άνετα, αλλά στη σκιά μιας καταστροφής που οι ίδιοι έχουμε προκαλέσει», καθώς μας μεταφέρει στην πόλη-φάντασμα της Ουκρανίας, όπου στις 26 Απριλίου 1986 εξερράγη ο αντιδραστήρας του Τσέρνομπιλ. Ο Ατένμπορο περιπλανιέται στα άδεια, σκοτεινά κτίρια του Πρίπιατ (που με τη ρωσική εισβολή ήρθε πάλι στην επικαιρότητα), αναλογίζεται τους πρόωρους θανάτους από τη ραδιενέργεια, παρατηρεί ωστόσο ότι η ερημωμένη πόλη έχει καταληφθεί από ένα δάσος, «οι στέγες των σπιτιών έχουν βουλιάξει από το βάρος της συσσωρευμένης βλάστησης», ενώ οι κάμερες των βιολόγων έχουν καταγράψει αλεπούδες, καφέ αρκούδες ακόμα και τάρανδους, να κυκλοφορούν.

«Πολλοί έχουν χαρακτηρίσει το Τσέρνομπιλ ως την πιο επιζήμια περιβαλλοντική καταστροφή στην Ιστορία. Δυστυχώς,

αυτό δεν είναι αλήθεια», γράφει. «Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της Γης μια άλλη καταστροφή βρίσκεται σε εξέλιξη εδώ και χρόνια, σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια το περασμένου αιώνα, μια καταστροφή που μετά βίας ήμασταν σε θέση να διακρίνουμε – και που οφείλεται επίσης σε κακό προγραμματισμό και σε ανθρώπινα λάθη».

«Αυτή είναι η αληθινή τραγωδία του καιρού μας: ο κλιμακούμενος εκφυλισμός της βιοποικιλότητας του πλανήτη», επισημαίνει. «Για να ανθήσει πραγματικά η ζωή σε αυτό τον πλανήτη είναι απαραίτητη η μεγαλύτερη δυνατή βιοποικιλότητα. Όσο πιο πλούσια είναι η βιοποικιλότητα, τόσο πιο ασφαλής είναι η κάθε μορφή ζωής στη Γη, συμπεριλαμβανομένου και τους ανθρώπινου είδους».

Όπως διατείνεται ο συγγραφέας «υπάρχει ακόμη χρόνος να κατεβάσουμε τους διακόπτες του δικού μας Τσέρνομπιλ» και εξηγεί: «Αν θέλουμε να ζήσου-

Είμαστε σαν τους κατοίκους του Πρίπιατ, που ζούσαν άνετα στη σκιά μιας περιβαλλοντικής καταστροφής, διατείνεται ο σερ Ντέιβιντ Ατένμπορο, υποψήφιος για Νόμπελ Ειρήνης

με εναρμονισμένοι με τον φυσικό κόσμο που μας περιβάλλει, πρέπει να πραγματοποιήσουμε μια επανάσταση στα ζητήματα βιωσιμότητας, να αποκαταστήσουμε την άγρια ζωή και να αναλάβουμε πρωτοβουλίες για τη σταθεροποίηση του πληθυσμού μας».

Πώς, όμως, θα επηρεάζαν τέτοιου είδους αλλαγές τη ζωή μας; Οι περιγραφές του Ατένμπορο προκαλούν θαυμαστικά και ερωτηματικά: «Σε ένα μέλλον ακμαίο και βιώσιμο, θα ακολουθούσαμε μια χορτοφαγική, κατά κύριο λόγο, διατροφή, όπου το κρέας θα είχε αντικατασταθεί από άλλες, πιο υγιεινές τροφές. Θα χρησιμοποιούσαμε καθαρή ενέργεια για όλες μας τις ανάγκες. Οι τράπεζες για τα ασφαλιστικά ταμεία θα έκαναν επενδύσεις μόνο σε βιώσιμες επιχειρήσεις. Όσοι από μας επέλεγαν να κάνουν παιδιά πιθανότατα θα είχαν μικρότερες οικογένειες. Τα απορρίμμάτα μας θα ήταν ελάχιστα. Το μικρό ποσοστό άνθρακα που θα απελευθέρωναν οι δραστηριότητές μας θα αντισταθμιζόταν μέσω της τιμής αγοράς στην οποία θα περιελάμβαναν χρηματοδοτήσεις για προγράμματα αποκατάστασης της άγριας ζωής σε παγκόσμιο επίπεδο».

Σε αυτό το υποθετικό μέλλον, «θα ήταν επιβεβλημένο για τους μεγάλους επιχειρηματίες και τους πολιτικούς ηγέτες να παράγουν προϊόντα και να οργανώνουν κοινωνίες που θα βοηθούσαν όλους εμάς να διατηρούμε ένα χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα», σημειώνει ο επιδραστικός Ατένμπορο στο βιβλίο του, που περιλαμβάνει φωτογραφίες από τα ταξίδια του και το απαραίτητο γλωσσάρι για να κατανοήσουμε τα σημεία των καιρών.

Η ζωή στον πλανήτη μας
Η μαρτυρία μου και ένα όραμα για το μέλλον
ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΑΤΤΕΝΜΠΟΡΟ

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΑΤΤΕΝΜΠΟΡΟ

Η Ζωή στον πλανήτη μας
Η μαρτυρία μου και ένα όραμα για το μέλλον

Μεταφραση: Μυρτώ Καλοφωλιά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ